

Suf, suffer, supersuf

De wetgever heeft besloten om arbeidsongeschiktheid bij aanvang van de verzekering als weigeringsgrond voor de Ziektewet- en WIA-uitkering te schrappen. Ziet niemand wat hiervan het gevolg zal zijn?

Door: mr Joop van Zijl

Vroeger was het natuurlijk allemaal veel beter. In de goeie ouwe tijd maakte de wetgever wetten en voerden bestuursorganen die uit. Op enig moment heeft men

besloten dat het een goed idee zou kunnen zijn dat wetten vooraf door bestuursorganen op uitvoerbaarheid worden getoetst. Dat kan immers voorkomen dat men in Den Haag regels bedenkt, waarvan de uitvoerbaarheid vervolgens afstuit op praktische problemen. Sindsdien bevat de Memorie van Toe-

lichting van menig wetsvoorstel een paragraaf met het oordeel van het bestuursorgaan dat de wet zal moeten gaan uitvoeren over de praktische uitvoerbaarheid.

Winst

Inmiddels gaan we nog verder. Op 1 januari 2011 is een wet van kracht geworden, waarvan de volledige titel luidt: "Wijziging van verschillende wetten in verband met harmonisatie en vereenvoudiging van deze wetten ten behoeve van de uitvoering van die wetten door het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen (Wet harmonisatie en vereenvoudiging socialezekerheidswetgeving)". Voor zover de doelstelling van de wet daarmee niet duidelijk is, wordt in één van de eerste zinnen van de Memorie van Toelichting nog eens als eerste hoofddoel van de wet genoemd: "Vereenvoudiging van de uitvoering door het UWV". Inmiddels zijn we dus het stadium voorbij waarin het UWV adviseert over de uitvoerbaarheid van een door de wetgever om bepaalde redenen voorgenomen wetswijziging, en wordt de wet gewijzigd alleen met het doel dat het UWV die dan makkelijker kan uitvoeren.

Nu moet gezegd dat er natuurlijk weinig op tegen kan

zijn dat de wet zo wordt ingericht dat deze ook zo gemakkelijk mogelijk door een bestuursorgaan als het UWV kan worden uitgevoerd. Wel moet er dan voor worden gewaakt dat ten behoeve van de uitvoerbaarheid van de wet door het UWV niet de belangen worden opgeofferd van de werknemers en werkgevers, ten behoeve van wie het UWV de wet moet uitvoeren. De Wet harmonisatie en vereenvoudiging socialezekerheidswetgeving bevat een aantal vereenvoudigingen van de socialezekerheidswetten, die de belangen van werkgevers en werknemers niet raken en in zoverre brengt de wet alle betrokkenen dan winst. Maar één onderdeel van de wet heb ik met grote verwondering gelezen.

Brandende huizen...

U kent vast de stelregel in verzekeringsland die inhoudt dat brandende huizen niet te verzekeren zijn. En u zult ook begrijpen dat er een goede reden is waarom dat zo is. Verzekeren is het samen dragen van risico's teneinde de gevolgen daarvan over zo veel mogelijk verzekeren te verspreiden en daardoor te voorkomen dat één of enkelen van hen bij realisatie van het risico met heel hoge lasten geconfronteerd worden. Wie een reeds ingetreden risico zou verzekeren, heeft niet eerst de verzekeringspot gevuld door premie te betalen, maar wentelt wel de hoge lasten af op anderen die wél premie hebben betaald. Een berekenend persoon zou met het verzekeren, en dus met het betalen van premie, kunnen wachten tot hij ziet aankomen dat het te verzekeren risico zal intreden om het dan snel te verzekeren. U begrijpt dat de beheerder van iedere verzekeringspot zal willen voorkomen dat reeds ingetreden risico's worden verzekerd. Het is niet eerlijk en doet afbreuk aan de bereidheid van andere verzekeren om nog premies te betalen.

Lastige opgave

De werknemersverzekeringen waarvan het UWV de verzekeringspot beheert, zijn net zo goed verzekeren-

'De supersufferd lijkt mij degene in Den Haag die deze 'vereenvoudiging' bedacht heeft'

column

gen als iedere gewone verzekering, met dit verschil dat de deelname aan de verzekering wettelijk verplicht is gesteld voor werkgevers en werknemers. Werknemersverzekeringen die het risico van arbeidsongeschiktheid verzekerden, zoals de Ziektewet, de WIA en voorheen ook de WAO, bevatten dan ook regels waardoor de werknemer die bij aanvang van de verzekering reeds arbeidsongeschikt was, of wiens arbeidsongeschiktheid toen reeds te verwachten viel, geen aanspraak kan maken op een uitkering op grond van die verzekering. Anders gezegd: iemand die eigenlijk al arbeidsongeschikt is kon niet even snel een baantje zoeken, premie afdragen om zich vervolgens arbeidsongeschikt te melden en mogelijk jarenlang uitkeringen op grond van de Ziektewet en WIA op te strijken. Heel vaak hoefde het UWV op die grond geen uitkeringen te weigeren, maar af en toe was het toch nodig en iedereen kon dan begrijpen waarom. Bovendien voorkwam de regeling dat arbeidsongeschikte zelfstandigen baantjes gingen zoeken, alleen om daarin kort te werken en zich vervolgens ziek te melden. Die enkele keer dat het UWV onderzoek moest doen naar het bestaan van arbeidsongeschiktheid bij aanvang van de verzekering, leverde dat het UWV wel veel werk op. Dat was met name het geval als een WIA-uitkering werd aangevraagd, omdat de werknemer dan al twee jaar arbeidsongeschikt was en dus een onderzoek moest worden gedaan naar een situatie twee jaar geleden. Dat betekende in de praktijk dat het UWV informatie moest verzamelen van behandelende artsen en dergelijke om vervolgens een beeld te krijgen van een situatie twee jaar eerder, en dan vast te stellen of toen al sprake was van een ziekte of gebrek en zo ja, welke beperkingen daar dan op dat moment al uit voortvloeiden voor het verrichten van arbeid.

Onverzekerde ZZP'er

Ik kan begrijpen dat dit voor een verzekeringsarts van het UWV een lastige opgave is. Ik kan niet begrijpen waarom de wetgever heeft besloten om alleen vanwege het lastige karakter van deze taak (en nog wat redenen die ik niet aarzel drogredeken te noemen) arbeidsongeschiktheid bij aanvang van de verzekering als weigeringsgrond voor de Ziektewet- en WIA-uitkering te schrappen. Ziet niemand dan wat hiervan het gevolg zal zijn? Van de vele ZZP'ers die ons land inmiddels rijk is, heeft ongeveer tweederde zich vanwege de hoge kosten niet verzekerd hebben tegen inkomensderving door arbeidsongeschiktheid. Wat er gebeurt als die ZZP'er vervolgens wel arbeidsongeschikt wordt, laat zich raden. Tot 1 januari 2011 was deze aangewezen op een bijstandsuitkering. Vanaf 1 januari 2011 is er een veel betere oplossing: zoek een baan, werk een paar dagen en val ziek uit. Krijg loon tijdens ziekte van de werkgever tot die je ontslaat, waarschijnlijk in de proeftijd of omdat de voor bepaalde tijd aangegane arbeidsovereenkomst eindigt. Strijk vervolgens een Ziektewetuitkering op tot je twee jaar arbeidsongeschikt bent en daarna een WIA-

uitkering. De sufferd is hierbij de ZZP'er die nog wel een arbeidsongeschiktheidsverzekering sluit. Die betaalt een hoge premie voor een vergelijkbare uitkering. Nog suffer is de werkgever die deze werknemer voor onbepaalde tijd in dienst heeft genomen: hij betaalt twee jaar loon tijdens ziekte en vervolgens leveren de eerste tien jaar van een eventuele WGA-uitkering hem fors financieel nadeel op. Maar de supersufferd lijkt mij in deze toch degene in Den Haag die deze 'vereenvoudiging' bedacht heeft. ■

Fotografie: Gajda Koppes